

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Wildové a soudkyň JUDr. Blanky Bendové a Mgr. Kateřiny Sedlákové ve věci

žalobců : a/ **Michal Z.**, narozený xxx
b/ **M. Z.**, narozený xxx
c/ **M. Z.**, narozený xxx,
všichni trvale bytem xxx, xxx, xxx,
adresa pro doručení xxx, xxx xxx
zastoupeni Mgr. Daliborem Šamanem, advokátem
sídlem Fibichova 218, 276 01, Mělník,

proti

žalované : **Česká kancelář pojistitelů**, IČO 70099618,
sídlem Na Pankráci 1724/129, 140 00, Praha 4
zastoupená Mgr. Jiří Gregůrkem, advokátem
sídlem Husovo nám. 82/10, 266 01, Beroun,

o náhradu nemajetkové újmy,

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 23. listopadu 2017,
č. j. 16 C 111/2017-87,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve vyhovujícím výroku o věci samé (ad I) **mění** tak, že žaloba se žádostí žalobce a/ o zaplacení částky 1 750 277 Kč, žalobce b/ o zaplacení částky 1 750 277 Kč a žalobce c/ o zaplacení částky 1 750 277 Kč se zamítá, jinak **se** v tomto výroku **potvrzuje**.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Abrahámová.

- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobcům na náhradu nákladů řízení 48 850,12 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jejich advokáta.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobcům na náhradu nákladů odvolacího řízení 18 730,80 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jejich advokáta.
- IV. Žalovaná je povinna zaplatit České republice na účet Obvodního soudu pro Prahu 4 15 000 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit každému z žalobců 2 250 277 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (ad I), žalobu se žádostí o zaplacení každého z žalobců částky 1 000 000 Kč zamítl (ad II), zamítl žalobu se žádostí každého z žalobců o zaplacení zákonného úroku z prodlení ve výši 8,05 % z částky 3 250 277 Kč od 1. 8. 2015 do zaplacení (ad III), vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (ad IV), žalované uložil povinnost zaplatit České republice 67 510 Kč na účet soudu I. stupně do tří dnů od právní moci rozsudku (ad V). Rozhodl v řízení, v němž se žalobci domáhali náhrady nemajetkové újmy za ztrátu blízké osoby, v případě žalobce a/ ztráty manželky a pokud jde o zbývající žalobce, ztráty matky, která zemřela dne xxx. Petra Z. byla příslušnicí Policie ČR a zemřela během výkonu služby, kdy se stala obětí násilného útoku. Pachatelem byl Josef N., nar. xxx, který najel do poškozené osobním vozidlem po předcházející honičce s policií, přičemž k vozidlu nebyla sjednána pojistná smlouva k pojištění zákonné odpovědnosti za provoz vozidla. Pachatel byl rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2015, sp. zn. 4 T 2/2015, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 9. 2016, sp. zn. 8 To 78/2015 shledán vinným ze spáchání zločinu vraždy a přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 16 let a 6 měsíců. Současně byl jmenovanému uložen trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 9 let. Dále byla obžalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci a/ náhrada nemajetkové újmy ve výši 2 000 000 Kč a zbývajícím žalobcům po 3 000 000 Kč. Žalobci poukázali na to, jak se ztráta manželky a matky nezletilých promítla do jejich osobního a rodinného života. Zdůraznili, že případ byl medializován, argumentovali celkovým přístupem pachatele k trestnému činu, který neposkytl rodině jakoukoli osobní omluvu či satisfakci. Jeho rodinní příslušníci se v době hlavního líčení snažili pomáhat zejména jemu, a to včetně tvrzeného pokusu o úplatky svědkům, či ve formě jiné manipulace, což bylo zachyceno v průběhu hlavního líčení před Krajským soudem v Praze. Žalobci mají za to, že adekvátní náhrada nemajetkové újmy pro každého z nich činí 4 000 000 Kč, proto každý z nich požaduje zaplacení 3 250 277 Kč, když žalovaná plnila každému z nich již 749 723 Kč (Policie ČR plnila každému z nich 250 277 Kč dle zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů).
2. Žalovaná navrhla nepřiměřenost požadovaných náhrad. Argumentovala tím, že nebyla účastna trestního procesu a v rámci adhezního řízení neměla možnost se proti uvedeným částkám bránit. Žalobci se domáhají náhrady nemajetkové újmy přímo vůči České kanceláři pojistitelů, která je ze zákona povinna vyplatit kompletní náhrady za odsouzeného, neboť vozidlo, které řídil obžalovaný, nebylo pojištěno (§ 9 odst. 1 a § 24 odst. 2 písm. b/ zák. č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla).

3. Okresní soud v Mělníku rozhodnutím ze dne 17. 8. 2017, č. j. 42 Nc 573/2017-34, schválil za nezl. M. a nezl. M. právní jednání a to podání žaloby o náhradu škody a nemajetkové újmy, rozsudek nabyt právní moci dne 23. 8. 2017.
4. Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že Josef N. dne 2. 5. 2014 najel svým vozidlem po předchozí honičce s policií do poškozené Petry Z., kterou tímto svým jednáním usmrtil, pachatel byl pod vlivem návykových látek a zároveň měl v této době vysloven zákaz řízení motorových vozidel. Toto jednání bylo kvalifikováno jako trestný čin vraždy, za které byl pachatel odsouzen k 16,5 letům odnětí svobody. Byl mu uložen zákaz řízení motorových vozidel a rovněž mu byla uložena povinnost odčinit újmu pozůstalému manželovi ve výši 2 000 000 Kč, oběma pozůstalým synům po 3 000 000 Kč, se zbytkem nároku byl manžel a děti odkázáni rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2015, sp. zn. 4T 2/2015, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 9. 2016, sp. zn. 8 To 78/2015, na občanskoprávní řízení. Josef N. brojil proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 9. 2015, č. j. 8To 78/2015-931, dovoláním, které Nejvyšší soud usnesením ze dne 10. 2. 2016, č. j. 8Tdo 50/2016-43, odmítl, následně podal ústavní stížnost, kterou Ústavní soud usnesením ze dne 15. 2. 2017, sp. zn. I. ÚS 1535/16, odmítl. Policie ČR, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, vyplatila každému z žalobců částku 250 277 Kč dle zák. č. 361/2003 Sb. Výpovědí žalobce a/ vzal soud I. stupně za prokázáno, že po smrti manželky došlo k závažnému zásahu do osobního a rodinného života žalobců. Po smrti manželky a matky obou synů se odstěhovali z xxx do xxx, tedy 300 km daleko, kde žalobce a/ zjistil, že je velmi obtížné najít dobře placené zaměstnání, proto se po nějaké době vrátili zpět do xxx. Stěhování proběhlo proto, že citově bylo neúnosné zůstat v původním bydlišti. Po dvou letech se vrátili zpět do xxx xxx xxx, kde bydlí matka žalobce a/. Žalobce a/ zajišťuje péči o oba nezletilé, pokud jde osobní život žalobce a/, pak je velmi složité navázat nový partnerský vztah, nikdo nemůže mít vztah k dětem, jako měla jejich matka.
5. Soud I. stupně po citaci ust. § 2959 a § 2971 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, dále jen „o. z.“ uzavřel, že žaloba je zčásti důvodná. Při stanovení výše odškodnění soud I. stupně zohlednil intenzitu zásahu do rodinného života žalobců, povahu jednání škůdce (úmysl), skutečnost, jakým způsobem se škůdce choval po zásahu do rodinného života žalobců, věk zemřelé (mladá žena a matka nezletilých dětí), okolnosti na straně škůdce (drogy za volantem, zákaz řízení motorových vozidel, naprostá bezohlednost) a dosavadní satisfakci ze strany škůdce vůči žalobcům od doby, kdy došlo k zásahu do jejich rodinného života. Zohlednil, že se jednalo o úmyslný trestný čin nejzávažnější povahy (vraždou), proto nevzal v potaz poměry škůdce. Zásah do osobnostní sféry žalobců byl zásadní, devastující a neodčinitelný. Rodina přišla o nejdůležitějšího člena, kterým byla matka obou nezletilých chlapců a manželka žalobce a/. Soud I. stupně vzal v úvahu mediální zájem o tuto událost, kdy došlo k vraždě policistky při výkonu služby. Škůdce neučinil ničeho, co by odlehčilo celkovou tíživou situaci, neomluvil se pozůstalé rodině. Rodině žalobců se dostalo určité satisfakce, neboť vyjma nezletilých, mohla sledovat průběh trestního řízení, kdy určitým zadostiučiněním je, že pachatelé se dostalo přísného trestu. Rovněž žalobci byli částečně finančně odškodněni, ze strany Policie ČR každý z nich obdržel 250 277 Kč a žalovaná každému z nich plnila po 749 723 Kč, tedy každému z nich se celkem dostalo odškodnění ve výši 1 000 000 Kč. Ani tuto částku však soud I. stupně nepovažoval za přiměřené odškodnění. Pokud jde o částku, která byla přiznána žalobcům v adhezním řízení, pak nebyla dosud žalobcům odsouzeným zaplácena, ba dokonce ani splácena. Po 16,5 letech odnětí svobody, kdy bude odsouzený propuštěn na svobodu, by měl zaplatit celkově všem poškozeným (nejen žalobcům), ale i zbývajícím rodinným příslušníkům 9 500 000 Kč, přičemž žalobci a/ bude v té době již přes 50 let a oba nezletilí budou plnoletí. Odsouzený nebude moci tyto částky zaplatit jednorázově, ale spíše v částkách, které se rozplynou., je možno s vysokou mírou pravděpodobnosti konstatovat, že nemusí být v plné míře ani nikdy

zaplacený. Soud I. stupně zohlednil i aktuální judikaturu (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1678/2004, sp. zn. 30 Cdo 83/2011) a po zhodnocení všech okolností stanovil výši odškodnění volnou úvahou dle ust. § 136 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, dále jen „o. s. ř.“. Pokud jde o rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4Tdo 1402/2015 (známé, jako „Kopretina“), pak soud I. stupně se neztotožnil se závěry žalované, že v daném případě by pro žalobce mohla být adekvátní částka v rozpětí 240 000 Kč až 500 000 Kč, byť je prvostupňovému soudu známo, že Nejvyšší soud se k této výši odškodnění v některých případech vyslovil i v jiných rozhodnutích, neboť bylo nutno zohlednit mimořádné okolnosti posuzovaného případu. Dále prvostupňový soud poukázal na vývoj judikatury, ve věci vedené pod sp. zn. 9T 18/2013 u Krajského soudu v Českých Budějovicích byla přiznána náhrada nemajetkové újmy za ztrátu blízké osoby 5 000 000 Kč, šlo o situaci, kdy otec zavraždil matku nezletilé (5měsíční dcery), která fakticky přišla o oba rodiče. Dále poukázal na rozhodnutí Krajského soudu v Praze sp. zn. 4T 39/2014, kdy poškozené byla přiznána částka 1 000 000 Kč za situace, kdy zůstala přivázaná celou noc v lese při teplotě cca 0 °C. Nebylo by spravedlivé a ani společensky únosné, aby v případě vraždy nejbližšího rodinného příslušníka a to ještě ženy, soud pozůstalým přiznával částku, která bude korespondovat s částkami, které jsou přiznávány běžně za útok bulvárními médii na čest a osobnost člověka. Soud I. stupně zamítl nárok žalobců na úhradu úroku z prodlení z žalovaných částek, neboť rozhodnutí soudu záviselo na jeho úvaze (§ 136 o. s. ř.). O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 2 o. s. ř. právě s ohledem na rozhodnutí soudu dle ustanovení § 136 o. s. ř., i když žalovaná byla v řízení převážně neúspěšná. Konečně soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit soudní poplatek (§ 11 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích).

6. Žalovaná brojila proti výroku č. I, IV a V rozsudku soudu I. stupně odvoláním. Namítla nezohlednění sjednocujícího stanoviska Nejvyššího soudu v dané věci. V souzeném případě byl od počátku nesporný právní základ žaloby a také to, že již před podáním žaloby obdržel každý z žalobců peněžitou náhradu za duševní utrapy ve výši 1 000 000 Kč. Na soudu I. stupně bylo tedy posouzení, zda je poskytnutá satisfakce přiměřená konkrétní situaci žalobců, nebo zda je jim nutno přiznat plnění vyšší. Podle názoru žalované je soudem stanovená satisfakce v zásadním nepoměru k náhradám přiznávaným v jiných případech, a zejména neodpovídá sjednocujícímu stanovisku Nejvyššího soudu vyjádřenému v rozsudku ze dne 12. 4. 2016 č. j. 4Tdo 1402/2015-97 (známý jako „Kopretina“), v němž Nejvyšší soud na základě důkladné a dlouhodobé analýzy soudní judikatury k právní úpravě ochrany osobnosti účinné do 31. 12. 2013 i k ustanovení § 2959 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a též s přihlédnutím k náhradám přiznávaným v jiných evropských státech stanovil jasná kritéria pro posuzování výše náhrady za duševní utrpení pozůstalých osob. Vyložil že : *„Dovolacímu soudu se proto jeví jako ospravedlnitelné, aby se stanovení výše náhrady odvíjelo v základním rozpětí mezi 240 tis. Kč až 500 tis. Kč, a to pro skupinu citově nejbližších osob, jakými jsou rodiče, děti a manželé. Nutno zdůraznit, že takto stanovený rozsah kompenzace odpovídá typovým (neutrálním) případům, tedy takovým, kde nejsou naplněny pro konkrétní situaci zpřisňující či naopak zmírňující kritéria (jak bylo uvedeno výše např. v podobě rozdílné formy zavinění škůdce, věku pozůstalého, zvýšené intenzity jeho vztahu k zemřelé osobě, apod.)“* Ke stejným principům se přihlásil Nejvyšší soud i v rozsudku ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 6 Tdo 1421/2015. Odvolatelka nezpochybňuje možnost soudu odchýlit se v mimořádných případech od právního názoru Nejvyššího soudu a jím navrženého rozmezí náhrad, předpokládá však, že dojde-li soud k závěru, že nemůže respektovat sjednocující stanovisko Nejvyššího soudu, bude odůvodnění jeho rozsudku obsahovat podrobné a přesvědčivé argumenty, proč se sjednocujícím stanoviskem neřídil. Tento předpoklad však odůvodnění napadeného rozsudku dle mínění žalované nenaplnuje. Jediné, co soud I. stupně ve vztahu k rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 4Tdo 1402/2015 uvedl, je, že si je daného rozhodnutí vědom, ale že v případě mimořádných okolností není povinen k němu přihlížet. Dále žalovaná namítla, že soud I. stupně porovnal případ žalobců

s nepřiléhavou judikaturou. Při posuzování přiměřené výše zadostiučinění za duševní útrapy je v zájmu prosazení principu proporcionality vždy nezbytné zjistit a zvážit všechny okolnosti daného případu a porovnat je s již rozhodnutými případy, a to z hlediska podobných i rozdílných aspektů. Jedině tímto způsobem může být dosaženo spravedlivého rozhodování v jinak exaktně neměřitelné sféře duševního utrpení. Stejný přístup vyžaduje ostatně od obecných soudů i Ústavní soud (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 2844/14). Soud I. stupně se o porovnání s jinými případy pokusil, v odůvodnění rozsudku zmínil dva rozsudky krajských soudů, které situaci žalobců neodpovídají (rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 9T 18/2013 a rozsudek Krajského soudu v Praze sp. zn. 4T 39/2014). V soudem I. stupně uvedených případech se nejednalo o dopravní nehodu. V kauze Krajského soudu v Českých Budějovicích měla poškozená 5 měsíců a přišla o matku, kterou zavraždil otec, ztratila tedy fakticky oba rodiče. V případě Krajského soudu v Praze nešlo dokonce ani o nárok na odčinění duševních útrap pozůstalé osoby, tj. sekundární oběti, ale nárok primární poškozené, která zůstala přivázaná celou noc v lese. Mezi judikaturou shromážděnou oddělením evidence judikatury Nejvyššího soudu ČR je možné naopak nalézt případy, které se situaci žalobců skutkově velmi přibližují (dopravní nehoda způsobená řidičem pod vlivem alkoholu, kde poškozenými jsou manžel nebo manželka a děti se silnou citovou vazbou na usmrcenou osobu), přičemž v těchto případech bylo soudy přiznáno zadostiučinění ve výši od 365 000 Kč do 740 000 (manžel) a od 315 000 do 440 000 Kč (syn a dcera) - srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 1 Co 101/2012 a rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 24 C 39/2009. Žalovaná namítla chybějící srovnání s případem „Kopretina“. Rozsudek ve věci „Kopretina“ byl Nejvyšším soudem vydán již za účinnosti ust. § 2959 zákona č. 89/2012 Sb., který je rozhodný i pro posouzení nároku žalobců, zatímco soudem prvního stupně aplikované judikáty reflektují ještě předchozí právní úpravu. V případě „Kopretina“ byla poškozenou sedmiletá dívka, která při dopravní nehodě způsobené riskantním a bezohledným způsobem jízdy viníka nehody přišla o matku, coby jediného fakticky pečujícího rodiče (biologický otec o ni nejevil zájem). Poškozená byla osobně přítomna nehodě, což její prožitek ze ztráty podstatným způsobem zintenzivnilo. Po vyhodnocení všech okolností se Nejvyššímu soudu jevila jako spravedlivá satisfakce ve výši 700 000 Kč. Ve srovnání s případem „Kopretina“ lze v situaci žalobců b/ a c/ identifikovat společné rysy (ztráta matky při dopravní nehodě, nízký věk žalobců b/ a c/, hluboké citové vazby). Oproti případu „Kopretina“ jsou duševní útrapy žalobců nepochybně umocněny tím, že čin viníka nehody byl kvalifikován jako trestný čin vraždy a medializací věci. V některých aspektech je ale naopak obtížnější situace nezletilé ve věci „Kopretina“. Byla na rozdíl od žalobců b)/a c/ očitým svědkem nehody a úmrtí maminky. Přišla o jediného fakticky pečujícího rodiče, zatímco o žalobce b/ a c/ nadále příkladně pečuje otec. Ve vztahu k žalobci a/ nelze též přehlédnout, že určité satisfakce se mu dostalo v podobě trestního řízení, v němž byl viník nehody odsouzen k velmi citelnému trestu odnětí svobody v trvání 16,5 roku do věznice s ostrahou a současně mu byla uložena povinnost zaplatit poškozeným náhradu nemajetkové újmy v částkách, které pro něj po propuštění na svobodu budou znamenat doživotní exekuce na veškerý majetek. Za přiměřenou a odpovídající zásadám slušnosti přitom žalovaná považovala náhradu ve výši 1 000 000 Kč pro každého z žalobců a nadále trvá na tom, že při porovnání s případem „Kopretina“ není možné dojít k závěru, že duševní strádání žalobců je téměř pětkrát větší, než duševní útrapy nezletilé ve věci „Kopretina“. Soud I. stupně přistoupil k nevyváženému srovnání s újmou způsobenou bulvárními medií, kdy výše odškodnění se pohybuje v rozpětí 50 000 Kč a až 1 000 000 Kč. Nejvyšší soud správně upozorňuje, že je-li prováděno srovnání odškodňovací praxe případů usmrcení osoby blízké (a to navíc v důsledku trestné činnosti), se situacemi žalob dotýkajících se typicky újmy způsobené např. bulvárním periodikem, je nezbytné přihlídnout ke skutečnosti, že škůdce (pachatel trestné činnosti), je již za své jednání postižen trestní sankcí. Naopak absence daného postihu v rámci občanskoprávního

řízení musí vést k zohlednění této skutečnosti při konstrukci výše přiznávaného odškodnění, které představuje realizaci preventivně-sankčního principu. Takovou komparaci pak dochází k prolnutí uvedené preventivně-sankční funkce (nález Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 1586/09, sp.zn. I. ÚS 2844/14). Konečně soud I. stupně měl vzít v potaz vstřícný přístup žalované, která k případu žalobců přistupovala od počátku velmi vstřícně a byla jim v rámci svých možností a kompetencí maximálně nápomocna. Již tři měsíce po škodné události uskutečnila žalovaná s žalobcem a/ z vlastní iniciativy (poté i s jeho právním zástupcem) schůzku, na níž bylo podrobně dohodnuto, jaké podklady je třeba předložit k vypořádání nároku žalobců. Žalovaná se také opakovaně pokoušela vyřešit nároky všech pozůstalých osob dohodou, což se podařilo při vypořádání nároků rodičů a sester Petry Z.. Žalovaná poskytla žalobcům nejprve zálohu a následně doplatila každému z žalobců plnění do celkové výše 1 000 000 Kč (při zohlednění částek, které byly žalobcům ze stejného titulu vyplaceny Policií ČR dle zákona č. 361/2003 Sb.). Žalovaná s ohledem na výše uvedené navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v napadeném výroku I změnil tak, že žalobu ve vztahu ke všem žalobcům zamítne, žalobce a/ je povinen zaplatit žalované náklady řízení, ve vztahu mezi žalobci b/, c/ a žalovanou se žalované náhrada nákladů řízení nepřiznává, žalované se neukládá povinnost uhradit soudní poplatek ve výši 67 510 Kč.

7. Žalobci se vyjádřili k podanému odvolání a navrhli potvrzení rozsudku soudu I. stupně v napadeném vyhovujícím výroku. Zdůraznili specifické postavení žalované, která není dlužníkem v pravém slova smyslu, protože škodnou událost nezavinila. V tomto ohledu tak v zásadě nelze nikterak zohledňovat její vstřícný přístup, jak namítla. Pokud žalovaná záhy žalobcům určité finanční částky plnila, jednalo se o její zákonnou povinnost. Prvostupňový soud dostatečně zohlednil stanoviska Nejvyššího soudu, který v zásadě stanovil obvyklé limity pro standardní a běžné případy odškodnění. Poškozenou však byla mladá žena, která zemřela během výkonu služby jako příslušník Policie ČR, tedy při ochraně státních zájmů. Pachatel byl odsouzen pro úmyslný trestný čin vraždy. V rámci rodiny žalobců existovaly velmi silné citové vazby, jak obou nezl. dětí, tak manželka na zemřelou. Je třeba přihlídnout i ke stavu pachatele v době spáchání zločinu, k jeho osobnosti. Tomu tak odpovídá mimořádné hodnocení a vybočení z jinak standardně nastavených mezí pro odškodnění. Nutno zdůraznit, že v rámci adhezního řízení bylo obžalovanému uloženo nahradit žalobcům v postavení poškozených několikamilionové odškodnění. Úvaha, že pro žalobce a/ by již bylo samotnou satisfakcí odsouzení pachatele, je úsměvná, neboť problémy, kterými si rodina poškozených prochází a bude procházet je nesouměřitelná s vědomím, že byl za takový skutek někdo trestním řízením postižen. Pokud jde o plnění, kterého se dostalo žalobcům ze strany policie, pak bylo poskytnuto zcela jiným subjektem a z jiného právního titulu bez ohledu na to, že policie uplatnila refundaci těchto nákladů u České kanceláře pojistitelů., k tomuto plnění tak nelze přihlížet.
8. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, dle ust. § 212 o. s. ř., ve věci nařídil dle ust. § 214 odst. 1 o. s. ř. jednání, a odvolání žalované shledal zčásti důvodným.
9. Podle ust. § 2959 o. z. při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.
10. Při úvahách o výši náhrady nemajetkové újmy podle § 2959 o. z. je třeba vycházet z principu proporcionality. Přitom se zohledňují okolnosti na straně poškozeného (tj. pozůstalého), mezi které patří zejména kvalita a intenzita příbuzenského vztahu, věk, materiální závislost pozůstalého na usmrcené osobě apod. Na straně obviněného je třeba vzít v úvahu především jeho postoj k projednávané věci, dopad události do jeho duševní sféry a míru zavinění, eventuálně spoluzavinění usmrcené osoby. Duševní útrapy spojené s prožíváním usmrcení blízké osoby je třeba pro účely stanovení výše náhrady posuzovat z pohledu průměrného

člověka. Obvyklá výše náhrady nemajetkové újmy se může pro skupinu citově nejbližší spjatých osob, jakými jsou rodiče, děti a manželé pohybovat v základním rozpětí mezi 240 000 Kč až 500 000 Kč (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 1047/2016, sp. zn. 6 Tdo 1154/2016).

11. Lze tak uzavřít, že rozhodujícími kritérii pro určení výše náhrady jsou a) intenzita vztahu pozůstalého se zemřelým, b) věk zemřelého a pozůstalých, c) případná existenční či hmotná závislost na zemřelém a d) případné poskytnutí jiné satisfakce. Klíčová je kvalita vzájemného vztahu, neboť ztráta milované osoby zasáhne pozůstalého nesrovnatelně citelněji než ztráta příbuzného, k němuž má vztah neutrální či dokonce negativní. Při zohlednění věku zemřelého se odlišuje, nakolik je prožívána ztráta novorozence jeho rodiči, ztráta rodiče jeho dětmi nebo ztráta osoby důchodového věku jeho vnoučaty. I když ztráta rodiče představuje újmu v každém věku, bude jinak snášena dítětem útlého věku, které si ztrátu není dosud schopno plně uvědomit (absence rodiče jej však bude ovlivňovat a provázet celým dalším životem), jinak dítětem školního věku, které je na rodiči citově závislé, a konečně odlišně i dospělým jedincem, který již nežije ve společné domácnosti s usmrceným rodičem a má vlastní rodinu. Zákon zde jednoznačně preferuje peněžitou náhradu, takže jiná forma satisfakce nemůže být sama o sobě dostačující, její poskytnutí a následné posouzení jejího významu však může promluvit do snížení peněžitého zadostiučinění (např. omluva, správní postih škůdce či jeho trestní odsouzení).
12. Jak žalobce a/, tak žalobci b/, c/ měli k Petře Z. velmi silný citový vztah, neboť se jednalo o manželku žalobce a/ a matku žalobce b/ a c/. Jmenovaná byla velmi mladého věku, v roce 2014 dosáhla teprve x let. Samozřejmě na zesulé byly existenčně závislé obě nezletilé děti, které v roce 2014 byly ve věku x a x let, tedy ztrátu rodiče si plně uvědomovaly. Ztráta matky a manželky v jedné osobě nepochybně velmi citelně poznamenala osobní a rodinný život všech žalobců. Žalobci se ve snaze odpoutat se od této tragické události (kdy případ byl i medializován) odstěhovali na několik let do 300 km vzdálených xxx, neboť pro ně bylo citově neúnosné zůstat v původním bydlišti. Posléze však žalobce a/ byl nucen z ekonomických důvodů se vrátit zpět do xxx, kde v současné době spolu s nezletilými dětmi bydlí v blízkosti své matky ve xxx xxx xxx. Veškerá péče o nezletilé děti zůstala plně na žalobci a/, nicméně je zřejmé, že žalobce a/ nemůže nezletilým nahradit jejich matku.
13. Při stanovení výše odškodnění bylo třeba přihlédnout k tomu, že celý případ byl medializován, rovněž bylo nutno vzít v potaz, že k úmrtí jmenované došlo při výkonu služby policistky.
14. Bylo nutno zohlednit okolnosti, za nichž došlo k úmrtí Petry Z., neboť se stala obětí úmyslného, zavrženíhodného jednání škůdce, které bylo kvalifikováno jako zločin vraždy.
15. Pachatel byl v době dopravní nehody pod vlivem návykové látky, nadto mařil výkon rozhodnutí soudu tím, že vykonával činnost, která mu byla rozhodnutím zakázána (zákaz řízení motorových vozidel).
16. Pokud jde o tzv. jinou satisfakci, které se žalobcům dostalo, pak nepochybně je třeba vzít v úvahu samotné trestní stíhání a odsouzení pachatele zločinu, který si odpývá nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 16, 5 roku ve věznicí s ostrahou, jak správně konstatoval soud I. stupně, pachatel tak neunikl spravedlivému a přísnému trestu.
17. Každému z žalobců se dostalo odškodnění v penězích ve výši 1 000 000 Kč (ze strany Policie ČR se každému z žalobců dostalo plnění ve výši 250 277 Kč dle ust. § 106 a § 109 zák. č. 361/2003 Sb.), potud není argumentace žalobců, že k této částce nelze přihlížet, důvodná, neboť při stanovení výše odškodnění je třeba přihnout i k jiné formě satisfakce, kterou je v posuzovaném případě právě plnění dle zák. č. 361/2003 Sb. a (ze strany žalované se každému z žalobců dostalo plnění ve výši 749 723 Kč).

18. Nicméně sám pachatel se následně žalobcům, potažmo žalobci a/ neomluvil, nevyjádřil žádnou formou jakoukoliv omluvu ve snaze zmírnit duševní útrapy žalobců (písemnou formou, ústní formou).
19. Pokud jde o odškodnění, které bylo žalobcům přiznáno v adhezním řízení, pak jeho výší není soud v tomto řízení vázán, k tomuto odškodnění byl zavázán přímo škůdce (osoba odlišná od žalované) a lze přisvědčit argumentaci soudu I. stupně, že toto odškodnění nebylo žalobců dosud ani zčásti vyplaceno a lze usuzovat vzhledem k délce trestu, který byl pachateli – škůdci uložen (16,5 let), že nelze očekávat, že by se toto plnění dostalo žalobcům v dohledné době, když právě v současné době je potřebné jejich vyplacení s ohledem na osobní a rodinné poměry žalobců (žalobce a/ samoživitel, žalobci b/, c/ nezletilí, plně odkázáni na péči žalobce a/).
20. Stěžejní odvolací námitka žalované spočívala v tom, že soud I. stupně nezohlednil sjednocující stanovisko Nejvyššího soudu vyjádřené v rozhodnutí sp. zn. 4 Tdo 1402/2015 (tzv. „Kopretina“), potažmo v rozhodnutí sp. zn. 6 Tdo 1421/2015. Pokud jde o tzv. případ „Kopretina“, pak trestním rozsudkem byl obviněný uznán vinným přechodem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku, jehož se dopustil tak, že jako řidič osobního motorového vozidla nepřizpůsobil rychlost jízdy situaci v silničním provozu a svým schopnostem, v úseku, kde bylo předjíždění zakázáno, nesprávně vyhodnotil aktuální situaci v silničním provozu, když v důsledku dopravní nehody utrpěla zranění matka nezl. „Kopretiny“, která zranění podlehla. Ve vztahu nezl. „Kopretiny“ a zesnulé (shodně jako v posuzovaném případě) jde o nejintenzivnější možný vztah v rámci osob blízkých, a to o pouto matky a nezletilého dítěte, kteří spolu sdílejí společnou domácnost a matka o dítě každodenně pečuje. V době úmrtí pak bylo nezletilé sedm let, byla tedy ve věku, kdy si dítě již velmi dobře uvědomuje, co vše pro něj rodič představuje (shodně jako v posuzovaném případě). V případě nezl. „Kopretiny“ se jednalo o výlučně pečujícího rodiče (rozdílně v posuzovaném případě), nezletilá, shodně jako žalobce b/ a c/, ztratila nejen někoho, kdo jí poskytoval finanční podporu, ale komplexní péči, podporu a ochranu (v posuzovaném případě však nezletilí mají otce, který jim zajišťuje po úmrtí matky komplexní péči). Nezletilá „Kopretina“ byla přítomna dopravní nehodě a smrtelnému poranění své matky (rozdílně v posuzovaném případě). Nicméně v posuzovaném případě je třeba vzít v úvahu, že obviněný se nedopustil přechodu usmrcení z nedbalosti, ale zvláště zavrženíhodného zločinu vraždy, postihl ho trest ve srovnání s komparovaným případem mnohonásobně vyšší (přesahující 16 let), navíc případ byl medializován, pozůstalí byli nuceni ve snaze překonat hluboké duševní útrapy odejít z domova a vybudovat si nový domov. Pokud jde o postoj obviněného, pak v případě „Kopretiny“ se obviněný pozůstalým dopisem alespoň omluvil (rozdílně v posuzovaném případě). V komparovaném případě Nejvyšší soud dovodil, že u nezl. „Kopretiny“ bylo konstatováno maximální naplnění požadovaných kritérií na její straně (zejména, co do intenzity vztahu se zemřelou, jejího věku a otázky existenční závislosti), jakož i neutrální aspekty na straně obviněného (jeho postoj, dopad události do jeho sféry, míra zavinění). Zároveň soud zohlednil, že poškozená jednáním obviněného přišla o jediného rodiče a byla též osobně přítomna dopravní nehodě, což její prožitek ze ztráty podstatným způsobem zintenzivnilo a přiznal nezletilé odškodnění přesahující základní rámec ve výši 700 000 Kč.
21. V posuzovaném případě na straně žalobců c /, d/ rovněž došlo k maximálnímu naplnění požadovaných kritérií (zejména, co do intenzity vztahu se zemřelou, jejího věku a otázky existenční závislosti), nicméně bylo třeba zohlednit, za jakých okolností došlo k úmrtí matky a manželky žalobce a/, jednalo se o úmyslný zločin vraždy, navíc zesnulá přišla o život ve velmi mladém věku při výkonu služby policie.
22. U žalobce a/ je třeba zohlednit, že zůstal sám na zajištění péče o nezletilé, vlivem medializace byl neustále celý případ „oživován“, žalobce a/ hledal možnost, jak začít

- s nezletilými „nový život“, odstěhoval se tak do xxx ve snaze zmírnit duševní útrapy. Postoj pachatele úmyslného trestného činu, jak výše uvedeno, se nepokusil duševní útrapy poškozených zmírnit, neboť nečinil jakýkoliv pokus o omluvu (rozdílně případ „Kopretina“).
23. Pokud jde o srovnání s případem popsáním v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 1421/2015, pak zde se obviněný dopustil přečinu usmrcení z nedbalosti (nejednalo se o zločin vraždy, spáchaný při výkonu služby, který by byl medializován), kdy porušil pravidla silničního provozu, v důsledku čehož poškozený na následky poškození několika pro život důležitých orgánů zemřel. Za popsané jednání mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 2 let, který mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu 3 roků. Zesnulý však na rozdíl od zesulé v tomto řízení byl v důchodovém věku, pozůstalou byla jeho manželka, dospělá dcera, zeť a dva vnuci (nejednalo se tak o manžela a děti, u nichž je třeba mít na zřeteli nejužší možný vztah k zesulé, vnuci a pozůstalá dcera nebyli na zesulém existenčně závislí). V tomto případě se obviněný, který byl výlučným viníkem nehody, postavil ke svému činu a tragickému následku dopravní nehody výrazně kriticky, doznal se a opakovaně vyjádřil lítost a zavázal se, a to i za situace, kdy je zjevné, že náhradu škody i nemajetkové újmy bude realizovat ČSOB Pojišťovna, a.s. z titulu povinného ručení, přispět určitou částkou poškozeným (v tomto směru je na místě zohlednit postoj obviněného v tomto řízení, který nepřikročil ani k omluvě v jakékoliv formě). Dovolací soud ve srovnávaném případě po zhodnocení všech kritérií přiznal pozůstalé manželce a dceři odškodnění ve výši 500 000 Kč, každému z vnuků 300 000 Kč a pozůstalému zeťovi 200 000 Kč.
24. Pokud soud I. stupně odkázal na rozsudek Krajského soudu v Praze sp.zn. 4 T 39/2014 a Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 9 T 18/2013, pak jednak se nejedná o judikaturu Nejvyššího soudu, touto judikaturou tak není soud v posuzovaném případě vázán., lze přisvědčit odvolací námitce žalované, že se nejednalo o obdobné případy (nejednalo se o dopravní nehodu, nadto ve věci sp. zn. 4 T 39/2014 nebyl projednáván nárok o odškodnění pozůstalých). Rovněž tak porovnání s výší náhrady újmy způsobené poškozeným bulvárním tiskem není přílehavá, neboť se nejedná o shodné skutkové okolnosti, na základě kterých je poškozeným přiznáno odškodnění.
25. S ohledem na výše uvedené odvolací soud přikročil k navýšení horní hranice obvyklého odškodnění (částky 500 000 Kč) na trojnásobek, dovodil, že přiměřeným odškodněním pro každého z žalobců je částka 1 500 000 Kč zejména pro okolnosti a charakter spáchaného zločinu (úmyslné jednání, vražda mladé ženy - matky dvou nezletilých dětí při výkonu služby policie, pachatel v době spáchání zločinu byl pod vlivem návykových látek, řídil v době zákazu řízení motor. vozidel, postoj pachatele k následkům tragické události, medializace případu).
26. Odvolací soud tak rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé (ad I) změnil dle ust. § 220 odst.1 písm. a/ o.s.ř. tak, že žaloba se žádostí žalobce a/o zaplacení částky 1 750 277 Kč, žalobce b/ o zaplacení částky 1 750 277 Kč a žalobce c/ o zaplacení částky 1 750 277 Kč se zamítá, jinak jej v tomto výroku jako věcně správný dle ust. § 219 o. s. ř. potvrdil.
27. O náhradě nákladů řízení rozhodl dle ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. Náklady řízení každého z žalobců tvoří odměna za 5 úkonů právní služby po 2 480 Kč dle ust. § 9 odst.4, písm. a/, § 12 odst. 4 a § 11 odst. 1, písm. a/, d./ g/ vyhl. č. 177/1996 sb., advokátního tarifu (příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby, účast u jednání dne 14. 11. 2017 a dne 23. 11. 2017 a závěrečný návrh ze dne 21. 11.2017), 5 náhrad hotových výdajů po 300 Kč dle ust. § 13 odst.3 cit vyhl., 2 x jízdné xxx - xxx a zpět osobním automobilem (80 km, spotřeba 5,42 l/km, cena pohonných hmot 28,60 Kč, sazba 3,90) celkem 2 x 436 Kč - náhrada za ztrátu

času 800 Kč dle ust. § 14 odst.3 cit. vyhl. a 21 % DPH z odměny advokáta a hotových výdajů ve výši 8 478,12 Kč, celkem 48 850,12 Kč.

28. O náhradě nákladů odvolacího řízení byl rozhodnuto dle ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s ust. § 224 odst.1 o. s. ř. Náklady řízení každého z žalobců tvoří odměna za 2 úkony právní služby po 2 480 Kč dle ust. § 9 odst.4, písm. a/, § 12 odst. 4, § 11 odst. 1, písm. d/, g/ vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (vyjádření k odvolání a účast u odvolacího jednání), 2 náhrady hotových výdajů po 300 Kč dle ust. § 13 odst.3 cit vyhl. a 21 % DPH z odměny advokáta a hotových výdajů, celkem 18 730,80 Kč.
29. O povinnost žalované zaplatit soudní poplatek bylo rozhodnuto dle ust. § 2 odst. 3 zák. č. 549/1991 Sb., neboť žalobci jsou osvobozeni od soudních poplatků a v řízení v byli v základu nároku úspěšní. Výše soudního poplatku tak byla stanovena z přiznané částky.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, které se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.).

Praha 19. dubna 2018

JUDr. Markéta Wildová v. r.
předsedkyně senátu